

Vägmötet i Hemse.

Vägkassans övertagande av sommarvägunderhållet är frågan för dagen i Gotlands södra vägdistrikt. För att vinna närmare klarhet beträffande de utredningar, som verkställts, hade ett möte i frågan utlysts att hållas i Hemse i lördags kväll, vid vilket vägkonsulenten i Gotlands län, kaptenen i Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen H. N. Pallin, skulle hålla föredrag och de intresserade diskutera saken.

Den till ca 75 personer uppgående publiken hälsades välkommen av ordf. i vägstyrelsen, f. landsfiakal M. E. Svallingson, som även angav syftemålet med sammanträdet.

Härefter bestogs talarstolen av kapten Pallin, som till grund för sitt föredrag la de den utredning, som utkommit.

Vägarna äro något längre än vad i utredningen upptagits, sade tal., enär några nya vägar tillkommit. I denna har upptagits 592 km. väg, av vilket framgår att distriktet kan räknas till de stora vägdistrikten i landet. Veglängden inom de olika distrikten varierar mellan 75 och 600 km. Emellertid kan det anses fördelaktigt med stora vägdistrikt.

Vägarnas beskaffenhet är i allmänhet god. Jämförelsevis små sträckor gå över myrmarker, och kalkberget är ett gott underlag. Den alltmer tilltagande trafikens isynnerhet med bilar gör emellertid, att alltmera arbete med vägarna påfordras. Förr, när vägarna endast trafikerades med hästkjutrar, utgjorde vägunderhållet knappt någon tunga för jordbruket, och det hade varit bra, om man kunnat bibehålla det så, men ju mera trafiken tilltager, desto svårare blir underhållet. Sverige är numera det enda civiliserade land i världen, där vägunderhållet är lagt på jordbruket.

Vägarna äro som sagt ganska goda, men kunna ej stå sig mot den starka påfrestningen. Emellertid är underhållet billigare ju bättre de äro, och man måste därför bibehålla dem i bästa skick. Vägslagningsmedlet, gruset, är här synnerligen gott.

Tal. kom därefter in på maskinvägunderhållet. På grund av den ökade trafiken påfordras vägarbete året om och ej blott höst och vår. Därvid ställas sig användningen av maskinkraft fördelaktig. I utredningen har man tänkt sig till en början anskaffande av 2 motorhyvlar, 1 stenkross med sorterare och elevator, 3 lastbilar och 1 motorvält. Den personalen

arbetkraften har man tänkt sig av 2 slag, dels fast anställd bestående av en vägmästare och 8 vägraktare, dels också tillfälligt arbetskraft vid tjällossningen o. dyl. Hög arbetskraft efter vissa trafiksituationer är beräknad och denna ej tagen som ter på fastslaget beräkna räkning både exakta, man måste beräkna räkning både uppåt och nedåt.

Beslutspunkten måste givetvis också skötas och (A. t. m. ej stå ute i oförlig väderlek. Vintertiden kunna de fasti konstliga användas till att reparera redskapen. Man har tänkt sig en redskapscentral i Klintehamn.

Tal. övergick så till underhållskostnaderna. De bliva givetvis dyrare, där trafikerna är starkare. Då man ej exakt känner trafikens storlek, är ju beräkningar vägraktarens storlek har man nu begärt. Hos landsstyrelsen har man nu begärt trafikräkning på vissa vägar. Efter den gjorda beräkningar skulle underhållet av 225 km. belöpa sig på omkring 30 öre pr längdmeter. Totalkostnaderna skulle då gå på 141,000 kr. Då beräkningarna ej kunna vara exakta, måste man emellertid räkna med höjning eller sänkning av 10-20 proc. Nu har man en god hjälp i utredningskommissionen, som vid Gotland beräknat 1. n. går på omkring 103,000 kr. Utredningen pr vägfyrk är beräknat till 20-25 öre. En sänkning eller minskning på 10-15 proc. får man dock räkna med.

Tal. medger att det för många ställen sig svårare att betala vissa positioner än att några utföra arbetet. I så fall är det vägar köd med att låta vägkassan ha en del vägar blott, ty detta skulle då maskinerna ej ha arbetet året om, dels hade man då i alla fall väglösning, vägrar etc. att dras med.

Tal. kritiserade till sist statens hällning till frågan om bilskattens utläggning till de väghållningsmyndigheterna samt vidrörde något riksdagsmotionerna i denna fråga.

Härefter vidtog diskussion, varvid till ordf. valdes hr Svallingson.

Förste tal. i denna var hr R. u. d. Bellin, Gardarve i Alva, som principellt var för vägkassans övertagande av vägarna men ställde sig betänksam inför kostnaderna. Och hur skall det gå med grusningen av skiftsvägarna, om vägkassan tar alla grustäckor. Den nuvarande förslaget är emellertid orättvis och kan aldrig bli fullt riktig; blir 30 öre pr vägfyrk maskinerna, och vi få behålla grustäckorna, så vore tal. villig att lämna vägarna.

Hr H. N. Hermanson, Havsås i Havsås, ansåg förslaget tillfälligt och vad beträffar anskaffning av redskap o. dyl. hovsamt tillslaget. Det blir också en rättvisare fördelning. Men det moter många söttemar. Frågan om grustäckorna vore svår. Tal. trodde ej heller, att materialet var så särskilt gott.

Ordf. lämnade en del upplysningar om grustäckans omfattning och innehåll.

Kapten Pallin framhöll att vid traditionell skötsel kan man klara sig med mindre grus. Man kan ju ta grus så långt det finns och sedan får man fortgått med makadam. Att jordlagarna också måste hava grus till sina enskilda vägar är naturligt, och någon utväg måste finnas att stå på det.

Hr J. h. a. s. s. o. n, Gardarve i Havsås, undrade, om ej en del grus, makadam och stenkorning kunde ställas på entreprenad, så att de bönder som hade tillfälle därtill också kunde få fortgått något.

Ordf. ansåg att så borde ske i största möjliga utsträckning.

Hr B. o. l. l. n. framhöll att skall vägkassan ha några vägar så bör den ha allt.

Hr H. e. r. r. o. n, Vägenstyrelsen har ha en hand med och reglera, så att det ej blir för dyrt. Tal. hade haft ett samtal med en annan kapten i Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som i motsats till kapten Pallin sagt, att Gotlands-vägarnas grund var dålig.

Kapten Pallin: Det beror på vilka erfarenheter man haft. I förhållande till de vägar tal. på närmare håll varit i tillfälle att iakttaga vore Gotlands-vägarna goda. Mer än 30 öre pr vägfyrk var gottdeles omöjligt att det kunde gå till.

Ordf. underströk det sistnämnda. Arbetet bör ske successivt, så blir det ej så kunnigare. De mest trafikerade vägarna bör lagas först, och under tiden bör de övriga ställas på entreprenad. Vi måste betänka, sade tal., att om vi ej nu gå med på det här, måste det bli ny väglösning, och denna kommer att kosta minst 500,000 kr., som vi inte få något stabilt till.

Hr B. o. l. l. n.: Huru många måste begära ny väglösning för att sådan skall verkställas?

Ordf.: Det kan en göra hos K. E., som sedan beslutar. 1909 kostade väglösningen 56,000 kr., då staten betalade kassan men nu bortfaller statbidraget. Myra Stånga-bor hava varit omfattiga på ett överklaga vägtaxeringen, vilket kan innebära att åsamma vägdistriktet en förlust av 25,000 kr. årligen.

Flera talare önskade att mötet skulle rikta en uppmaning till de kassan att återtaga sina beviskraviser och hr Johansson, Enga i Burs erbjöd sig att besvara denna begäran till dem.

Rektor L. o. v. e. n. b. e. r. g.: Missa inte ännu tyvekomma att laga vägar. Det vore kanske bäst att vänta ännu ett eller ett par år för att se hur det artar sig på andra håll.

Hr E. J. L. e. v. a. n. d. e. r, Bole, ansåg det vara bäst att vägarna överlämnades. Bilägarna komma med allt större förtroende på vägarna. Beräkningarna lösa också till.

Hr J. o. h. a. n. s. s. o. n, Gardarve: Vad kostar de vägar vägstyrelsen inom distriktet ha va om hand?

Ordf.: Dessa bortskaffningskostnader under kretiden och kontraktet räcker på 19 år, så de äro orimligt höga. Tal. upplys om att stora grusområden i Lofja had ägnat av staten och behöva därför ej köpas.

Härefter avslöts sammanträdet med att kapten Pallin avtackades av ordf.